

BETWEEN ONTIC AND ONTOLOGICAL, COMMUNICATION IS POINT-LIKE-CONTINUOUS. THE COMMUNICATION, CONTEXT, INTERDISCIPLINARITY 4 31 REFERENTIAL BELONGS TO A GNOSEOLOGICALLY INSCRIBED TRIAD

Regis-Mafteiu Roman

Assoc. Prof., PhD, "Aurel Vlaicu" University, Arad

Abstract: The article performs a heuristic analysis of the fundamentals of communication. The gratuitousness of speech, the easiness of natural communication, the preciousness of epistemological discourse translate self-referential analysis into a distanced and ungrateful paradigm. Subliminally, the quest for fundamentals is transposed into fallacious and historically improvable statements which are placed in an ideal or absurd field. Nothing more wrong! I have already proven in my previous works, both synchronically and diachronically, ontogenetically and phylogenetic the fact that the human mind and thought acts in a binary manner. This idea belongs to the psychology of conformity, or the idea of overcoming it through creative tendencies which are mostly nothing but alternatives of binarity, ideas, objects, processes, phenomena denied only to be replaced with alternatives of the same type. Consequently, communication is simplified both culturally and in terms of civilization, in a motivated yet exaggerated manner. Linguistic reduction carries with itself the strategy of manipulation and allegory, of semantically provable statements or of metaphors opened in the absurd. Obviously, we have not evolved much culturally or in axiological terms since the Antiquity. The result is today's society which is ideologically-unethical, morally-unaesthetic, competitively-equal or properly-false etc. basically, a phenomenological analysis of the fundamentals of speech is enough to understand the interlocution between the internal and external environment, I and the other, paradoxically as minimal representative, between man and the universe through an ontic and not through an ontological, existential endeavour. The remaining statements carry along the statement of rhetorical and historical argumentations. They are assessed in binary and improper terms!

Keywords: language, reference, creation, conformism, binary thinking

Printre cele peste 300 de definiții date comunicării mai adaug una ca argumentare sub forma unei funcții simple, dar eficiente din perspectiva înțelegerii temeiurilor sociale ale limbajului. Ca premisă inițiativă, în analiza fundamentelor sociale implicite, nonsubliminale și nearhietipale, fac trimitere la o abordare contextuală explicită: de la furculița lui Hume la briciul lui Occam, nu încerc să complic lucrurile mai mult decât este necesar, prin urmare propun ca abordare axiomatică ideea că limbajul poartă natural în structurile interne propriile fundamente, autoreferențialitatea manifestă, indiferentă la familiile lingvistice prin intermediul a trei cazuri implicite, existente în protolimbă, corespunzătoare naturii umane: conformismul, dorința de depășire a conformismului, ambele coordonate de intenționalitate.

Conformismul ar corespunde limbajului natural, schematizat binar, având ca substrat clișeele lingvistice folosite în orice gen și specie de comunicare, indiferent de statutul și rolul locutorilor și de argumentările cel mai des utilizate, ce au o natură preponderent cognitivă, ori, dimpotrivă, mai degrabă afectivă. De la formulele de politețe, până la limbajul de lemn, ori la

ideile axiologice umanoarele se înscriu în actul repetitiv, rostit sau scris cu o nonșalanță nerecunoscută, în fapt. Suntem pe delin liberi să articulăm în tonalitatea imitațiilor pe care le acceptăm însă, doar dacă le considerăm, paradoxal și stupid ca având o doză de originalitate interiorizată semantic ori, măcar stilistic. Doar sensul și infinitatea interpretării termenilor poartă amprenta individualității, a subiectivismului, a felului unic de a fi al omului comun.

Prin natura lui, conformismul are o natură binară¹ de acceptare sau respingere, adevăr sau fals, bine sau rău, cunoaștere sau necunoaștere, existență sau neexistență etc. ce se fundamentează pe schematismul reflexiv al umanoarelor. Viața o gândim, în majoritatea timpului, alternativ, făcând continuu o alegere, o poziționare între mine și celălalt, între Ego și natură, între timp și spațiu, între stabilitatea și instabilitatea onto-gnoseologică neintegrativă. Schematismul binar este un construct implicit nativ, dar și cultural care și-a atins apogeul în manifestările raționalității istorice din perioada modernă. În acest sens, ca exemplificare epistemică putem face trimitere și la fundamentele psihologiei cognitive, la metafora computer, chiar la apariția mașinilor de calcul etc. Dacă l-am evalua am cădea în capcana specifică lui, deci, remarcăm numai că există.

Opusul, dorința de depășire a conformismului înseamnă ceva diferit de orice situs nesistemic, relevând genul unei stări de revoltă existențialiste, spus mai simplu, indică intenția de a trece dincolo de orice ruptură nespecifică, încât diferența dintre sine și altceva se uniformizează sau nuanțează în mod inedit. Binaritatea este înlocuită cu un multiplu de valențe poliforme. Și nu este vorba doar despre banala sinteză hegeliană, ca legătură între teză și antiteză, ce se bazează inițiativ pe o formă a dualităților și prejudecăților prestabilite, ori despre scrierea simbolică, respectiv ideografică, care presupun o formă de convenționalism dual asumat cultural și civilizatoric.

Trecerea dincolo de conformism descrie intenția de a ajunge la o formă sau alta a creației, printr-un joc noțional deschis pre și postwittgensteinian asociativ sau sintetic, etc., fie ludismul devine epistemic, relativ serios, propunând un botez inițiativ al unor noi termeni. Depășirea conformismului conține, deci, contradicția, contrarietatea la adresa unui limbaj preexistent, ori necesitatea impunerii din cauza absenței a unei, unor noi noțiuni specifice corespunzător realității sau gândirii care caută să se extindă, în primul rând, la nivel intențional. Dinamica actelor culturale, operele de cristal mai mult sau mai puțin desăvârșite, teoriile științifice paradigmatiche sau istorice, au ca inițiere implicită intenționalitatea autorilor.

În acest moment, apar cele mai frecvente conflicte, neînțelegeri, erori de raționament, crize structural-semantice. Hermeneutica, empatia, comprehensiunea sunt instrumente ale tristeții, găsite pretudindeni, însă mereu dorindu-se a se trece de ele, măcar fragmentar. Depășirea convenționalismului poate naște iritare sau devine insalubră cazuistic, mai mult, contraargumentele pot fi regăsite în aceeași dinamică de gândire binară, specifică logicii tradiționale sau pragmatice. Fixismul ideatic, convenționalismul sunt mai puternice, de cele mai multe ori, față de enunțurile alternative, inedite. Psihologia socială a mulțimii a demonstrat acest lucru statistic, inovația socială are nevoie de zeci și sute de ani pentru a fi acceptată de către societate.

Intenționalitatea cuprinde în sine natura subiectivismului individual, modul în care un om locuiește heideggerian în limbaj fiind un instrument definitor din perspectiva a ceea ce se numește a fi adevăr onto-gnoseologic relativist, redus, în mod principial, la ancore fenomenologice. Multe studii și autori au încercat să argumenteze în legătură cu existența

¹ Regis Roman: Fundamentele limbajului. Premise referențiale și autoreferențiale, Editura Argonaut, Cluj Napoca, 2007, pp. 290–299. ISBN 978-973-109-166-2

unui gen de limbaj obiectiv, neintenționat, neutru, credințe, în sensul accepțiilor lui David Hume, ce au apărut ca efect al modernității și al gândirii binare, al iluzionării existenței unei rațiuni pure (neo)kantiene, chiar a unor specii de limbaj neintenționale și potențiale: idei surprinse parțial și în studiile metaforei realizate de către U. Eco, sau în paradigmele interpretării lui P. Ricoeur, ș.a.m.d.², însă aceste atitudini veleitare propulsează intențional omul într-o lume utopică, fiind în cele din urmă cuprinse de impolitețurile unor forme de ideal sau absolut potențial-nedemonstrabile.

Analizele lingvistice integrative sunt pretențioase, dar nu transmit ceva net diferit de cele moderne, totuși sunt atât de des utilizate încât devin desuete tocmai din cauza receptării și interpretării lor binare. Iar dihotomiile și perspectivele dualiste nu reprezintă decât același mod reduționist, care continuă starea de incompletitudine. De pildă, cearta universalizării rămâne un nonsens metodologic în analizele proiective și potențiale de vreme ce nominalismul spune mai multe decât este în stare iar realismul se limitează la propriile suficiențe care redau incompletitudinea subiectivă. Ambele instrumente sunt necesare, în aceeași măsură, analizelor asupra limbajului, diferențiate de gradul de implicare în textualitate și subtextualitate, simultan.

În esență, comunicarea reprezintă, ab initio, forma minimalistă de manifestare a subiectivismului și subiectivității fiecărui individ, etapizată prin simbolurile istorice concrete culturale. Definiția a fost redusă la un enunț sintetic elementar ce face trimitere la orice formă de comunicare care nu ține seama de premisele etice, axiologice și de statut ale interlocutorilor, cuprinzând simultan comunicarea naturală și cea epistemică, nedeosebindu-se ca strategie defel, numai rolurile ierarhizate social născând siderare, totuși diferențierile sunt o exclusivitate a claselor semantice întrebuițate de locutori. Cognițiile, asociațiile, transferurile în privința relaționărilor cu sens ale cuvintelor nu sunt atât de diversificate pe cât se consideră la nivel ereditar. Iar educația este un efect al politicilor istorice momentane, rămânând în aceeași tristețe inconstantă, în cele din urmă.

O primă reargumentare, de întărire, putem să o realizăm în legătură cu cel care vorbește sau transmite un mesaj. Limitele gândirii lui Wittgenstein sunt și ale limbajului întrebuițat, utilizat, dar, în mod asemănător, principiul duce mai departe viciile și erorile de raționament existente natural în structura internă a gândirii. Intențional, conservatorul se opune schimbării convenționale, aducătorul de nou sau noutate caută o cale de reînțelegere și mediere, iar conflictul care se naște este relativ ireconciliabil, existând aceeași indeterminare semantică ce se manifestă în cazul traducerilor dintr-un limbaj în altul. Compromisul este tolerat.

În al doilea rând și locutorul virtual, fundamental printr-o raportare la cazurile extreme poate fi situat în același plan. În mod simplificat, atât omul de știință, cât și cel obișnuit se raportează la aceleași scheme perceptive: binare sau multivalente! Aceasta, deoarece botezul inițiativ al cuvintelor și recunoașterea însumată sau sintetică a unui număr variat, mai mic sau mult mai mare de noțiuni nu reprezintă o notă maximizantă de evaluare și valoare individuală și individualizată din perspectiva erorilor de raționament pe care le-am analizat, ci numai de adaptare la procesualitatea recunoașterii, respectiv de înțelegere a noțiunilor prin bogății perceptive vechi sau noi care au fost folosite numai în scopul segmentării și segregărilor sociale, ca jocuri de putere banale.

Rolurile sociale diferite și enunțurile primite din partea interlocutorilor cu un statut

² Sunt atât de multe exemple în sensul acesta încât nu am fi în stare să le cuprindem pe majoritatea, cele redate au numai o natură de exercițiu și indicare

social diferențiat intră mereu în categoria sofismelor autorității. Nu constituie un criteriu al adevărului faptul că un ego considerat superior, elevat, o valoare, afirmă ceva, ci judecata independent și asumată-formulată de către un Ego. Corespondența aristotelică cu faptele este un alt clișeu al naivității umanoarelor, fiindcă faptele au de cele mai multe ori o notă interpretativă, deci subiectivizată istoric și nu subiectivă ca univers pozitivant, dezinteresat.

O a treia argumentare este posibil să fie făcută în sensul în care înțelegem comunicarea ca având un fundament etic implicit, întotdeauna. Totuși, etica depinde cel mai mult de gradul de îndoctrinare și de valorile, numite absolute, după care se ghidează. Absurditatea are o natură utopică, la fel ca perpetuum mobile, nu există decât în experiențele informative și formalizate de intenționalitatea modernă. De exemplu, generații întregi s-au închinat ideii de rațiune pură kantiană, adică idealismului german care a practicat o politică a rațiunii superioare de stat în detrimentul nu a individului, ci al grupurilor sociale, cu efectele nefaste implicite, îndeosebi ca nucleu teoretic al comunismului, fără să sesizeze cu condescendență, nici astăzi, în democrație, consecințele etice ostile umanoarelor. Atunci este explicabil de ce bătrânul continent se autodefinește prin forurile unificate ca practicând o dictatură a meritocrațiilor, a unor grupuri restrânse. Cel puțin așa se autocaracterizează.

În al patrulea rând, în orice act și formă de comunicare contează mai mult decât mesajul propriu-zis, de modalitatea lui de transmitere, de corespondența binară sau terțiară cu adevărul, de productivitatea sau fructuozitatea pragmatică, mai importantă este intenționalitatea mesajului. Lucrul, procesul, fenomenul efectiv final pe care-l urmărește în realitate, fără să fie mărturisit în mod nemijlocit. Spun: „*Bună ziua!*”, urmărind ceva, conștientizat sau dimpotrivă!, descriu simptomatic o metaforă³, ori o paradigmă cu intenție⁴ sau o formulă de politețe vulgară, oricare au o stare intențională aducătoare de ceva, definesc un termen adecvat, potrivit, fals sau impropriu, indiferent! Comunicare dezinteresată nu există la niciun nivel, fiindcă nu reprezintă un simplu instrument de ancorare în mondaneitatea informală, ci de stăpânire a unui univers considerat de la început ostil din perspectiva conservatorismului. Răspundem cu aceeași monedă, dublăm limitarea proprie cu un gen finit asemănător fiindcă nu putem depăși binaritatea orice am face.

Din punct de vedere argumentativ putem exemplifica și printr-o multitudine de studii filosofice, lingvistice, filologice, logice, psihologice, antropologice etc. care fac trimitere la aparenta neutralitate a discursului și limbajului ca genuri obiective, instrumentale și sigure. Se discută despre metalimbaj, autoreferențialitate ca despre un univers (in)uman și necesar ori (in)cognoscibil, fiindând în lumi ideale și statice, universuri intangibile, sisteme semantice globale aruncate-n ideal, în Nirvana, despre lumi autiste ale indicării fundamentelor comunicării cu handicap, exerciții în întregime nereserioase și hilare, încât nici nu merită citate! De pildă, ca manifestare abordările pragmatice asupra comunicării insistă asupra judecății conform căreia „nu există probleme universale de interpretare, ci mai degrabă particulare ce pot fi rezolvate cu tehnici normale de cercetare”⁵ Aceste poziții au fost depășite în decursul anilor '70 prin pătrunderea în cadrul lumii academice a paradigmei de interpretare ca efect al: relativizării autorității pozitivismului logic, dezvoltării fenomenologiei, a hermeneuticii filosofice și a teoriei critice, a structuralismului (antropologic, lingvistic și sociologic), a

3 RWehle, Winfried: Sulle vette di una ragione abissale: Giambattista Vico e l'epopea di una 'Scienza Nuova'. In:

Battistini, Andrea; Guaragnella, Pasquale (ed.): Giambattista Vico e l'enciclopedia dei saperi. - Lecce: Pensa multimedia 2007, pp. 445-466. - (Mneme; 2) ISBN 978-88-8232-512-1 PDF

4 Regăsăm ideea la J. Grady, A Typology of Motivation for Conceptual Metaphor: Correlation and Resemblance, in Gibbs & Steen (eds.), 1999, p. 79-100

5 J. Habermas, *Conștiință morală și acțiune comunicativă*, Editura All, București, 2000, pag. 27.

sociobiologiei și ecobiologiei, credințelor în posibilitatea de explicare a trăsăturilor universale civilizatorice „mai degrabă prin natura omului decât prin infrastructura rațională a cunoașterii, acțiunii și limbii omenești, adică a culturii înseși⁶.

Totuși, limbajul a fost de la începuturi considerat o formă de putere⁷, de persuadare, influențare și manipulare a unui celuilalt real și nu abstract, născut sau potențial, nimic altceva decât o inducere voită în eroare, căutat a fi îndreptată, uneori, tot interesat. Nu mai contează mesajul, ci mediul de transmitere ca formulă de denigrare totală a comunicării ne spune literatura anglo-saxonă. Propaganda capătă un rol explicit major, fiindcă se adresează unui număr din ce în ce mai mare de oameni. Minciuna este ridicată la rang de virtute, fiindcă alternativa este bagatelizată! N-am spus că adevărul este o alternativă, dar nici că nu reprezintă o variantă de alegere!

Cunoașterea, gnoseologia, știința care s-au dezvoltat treptat sunt circumscrise nemijlocit sau mijlocit acestui fenomen al acceptării enunțurilor axiologice primare, indiferent de domeniu: mistic, religios, ideologic ș.a. Din această perspectivă este o utopie să mai ne mai imaginăm astăzi ființarea unui limbaj universal obiectiv, neutru, fără a lua în calcul implicația retorică a influențării celuilalt prin mijloacele de comunicare intenționale. Nici măcar prin utilizarea unui limbaj de lemn din cadrul unei comunicări directe nu sunt transmise mesaje neutre, chiar dacă nu există o stare de intenționalitate și de persuadare conștientizată din partea locutorilor. Această caracterizare redescrive un fundament inițiativ al limbajului ca formă de manifestare și nu ca gen teoretic și teoretizat, prin care este indicată o formă minimalistă a subiectivismului. Limbajul prin intermediul omului devine o formă de dominație, de putere, trecând dincolo de cauze și formele de manifestare sau speciile culturale prin gen, indiferent de este conștientizat sau nu, aparținând prin analiza formală a efectelor subiectivismului fiecărui individ. Arhietipal limbajul înseamnă persuadare, influențare și putere comunitare și nu numai colectiv subliminale. De vreme ce limbajul nu este înăscut, nu are cum să fie un vis inconștient și comun al umanoarelor.

În cel de-al cincilea caz, trecând de la subiectivism la subiectivitate individuală, limbile diferite se transpun în fenomenul traducerii și al înțelegerii acestora sub aspect sintactic, semantic, pragmatic. Într-un număr mai mare sau mai mic. Din perspectiva referențialității comunicării diferențierea este neesențială. Inadecvările, minciunile, sofismele sunt păstrate conform aceluiași algoritm, în limbajul natural sunt recunoscute mai ușor, fiind facil și comun tuturor, analiza empirică fiind un atribut explicit al întregii societăți. Dar, în limbajul de ordinul II⁸, cazul meritocrațiilor, elitiștilor, epistemologilor, analizând formal erorile de raționament, acestea sunt posibil dar nu obligatoriu să fie recunoscute, criteriu reprezentativ, de o comunitate mai mică de oameni și nu de cea regulată, de societate. Însă, efectele chiar dacă sunt mai puțin vizibile de către marea masă de oameni, îi afectează pe toți în aceeași măsură. Reduse la un schematism reprezentativ, inițiativ, ca temei elementar al limbajului, erorile recunoscute sau dimpotrivă, nu diferă cu nimic și sunt indiferente la statutul și rolul social al făptuitorilor.

Înțelegerea fundamentelor comunicării nu înseamnă o analiză dedicată diferențiat, ci, dimpotrivă surprinderea locului comun al manifestărilor. Prin urmare, este totuna dacă

6 Ibidem, pag. 28.

7 Regăsim ideea la Claude Lévi-Strauss *Tristes tropiques*, Paris, 1965, pentru care funcția principală și primară a discursului, a comunicării scrise este de a ușura înrobirea, redusă la limbajul scris, nesensibilizând importanța recepției sociale a textelor, efectul lor latent prin aruncarea lor în societate, preluată de către J. F. Lyotard, *Condiția postmodernă*, Editura Ideea, Cluj-Napoca, 2003, pag. 11.

8 conform clasificării lui Noam Chomsky.

convorbim în mod direct și transmitem același mesaj încărcat sau nu de categoria neologismelor specifice unui câmp științific, vocațional ori elitist, îmbrăcăminte diferă, până la urmă reprezentările sunt aceleași. Este identică ideea conformismului comunicațional rostită de către un om obișnuit ori de către un om de știință, clișeele sunt aceleași în esența lor, diferențele apărând numai în ceea ce privește frecvența utilizării enunțurilor la modă și de numărul adresanților. Și opusul conformismului comunicațional, negarea clișeelelor sociale ori ale comunităților restrânse care trimit deseori la ideea de inedit, formule stilistice, creativitate prin creație se mulează pe strategii raționale identice, asociative, contradictorii ori contrare care formează ceva de genul unei gândiri critice deschise. În acest ultim caz ar trebui să se țină seama de o deontologie profesională a celui care aduce noul, noutatea ca fragment etic nemijlocit, adică este indicat să se analizeze nu numai a cauzelor imediate, superficiale, explicite, ci, mai ales, efectele intermediare, virtuale, implicite.

În concluzie, putem spune că lingvistic ne regăsim aproape de sintagma în care ne jucăm cu nimicul, sau în care trebuie să-l numim!⁹ ca variabilă constantă a limbajului aparent. Clișeele nu reprezintă nimic. Totuși, azi, numai filosofia este condamnată aproape în unanimitate să nu mai vorbească despre nimic. A devenit un discurs pozitiv, binar utilizat de socio-umanoare, dacă acceptă mijlocit sau nemijlocit un tip de realitate paralelă sau imaginară (este condamnată la dispariție cu isterie de socioumanoare) și negativ dacă neagă această relație postfizică (pozitivism și pragmatism). Dar, este imoral să imiți și să afirmi, în același timp, că ești original! Mai mult, este moral să afirmi că ai depășit imitația? În general, omul conformist, omul clișeelelor se imită pe sine prin altul fenomenologic, prin sinele hermeneutic sau printr-un model istoric-cultural. Omul aducător de nou și noutate încearcă să impună aceeași cvasi-realitate relaționată socio-conceptual. Însă, rămâne tot un fragment al realității! Individul, oricare, imită și reproduce cât mai fidel fenomenul natural, crezând că este diferit sau că îl depășește. Se comportă ca și cum n-ar mai fi un fragment al realității! Ultimele judecăți arată că la nivel semantic, problema pusă este intuitiv paradigmatică din cauza procesului negării autoreferențialității, ori a nesoluționării, deoarece arată că acceptăm în mod natural: fie universul propozițiilor nedemonstrabile, fie universul tautologiilor! Ironic, în câmpul semantic uman, sunt acceptate ambele universuri, conform naturii binare. Doar, oricare univers afirmat ca necesar conduce la apariția unor noi consecințe imorale - deoarece, în ambele cazuri, subiectul se regăsește în situația unei incompletitudini structurale și ontologice, până în clipa în care își lămurește propriile fundamente.

BIBLIOGRAPHY:

- Battistini, Andrea, Guaragnella, Pasquale (ed.), *Giambattista Vico e l'enciclopedia dei saperi*. - Lecce: Pensa multimedia 2007, - (Mneme; 2) [PDF](#)
- Grady, J. A Typology of Motivation for Conceptual Metaphor: Correlation and Resemblance, in Gibbs & Steen (eds.), 1999.
- Habermas, J., Conștiință morală și acțiune comunicativă, Editura All, București, 2000.
- Lyotard, J. F., Condiția postmodernă, Editura Idea, Cluj-Napoca, 2003.
- Roman, R., Fundamentele limbajului. Premise referențiale și autoreferențiale, Editura Argonaut, Cluj-Napoca

9 Facem trimitere la efortul constant heideggerian de întemeiere a nimicului sau la întrebarea justificativă: de ce mai degrabă Ființa decât Nimicul? pentru a propune fenomenologia și hermeneutica filosofică.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Communication, Public Relations and Journalism
